

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

02 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte: Toma Nadejda,
judecători: Țurcan Anatolie și Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 ianuarie 2018, în cauza penală privind-o pe

Afanas Aliona XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată în s. XXXXX, com. XXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 24.06.2017 – 19.09.2017;

Instanța de apel: 12.10.2017 – 17.01.2018;

Instanța de recurs: 15.03.2018 – 02.05.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 19 septembrie 2017, în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Afanas Aliona a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpată a sumei de 2060 lei, ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei medico-legale.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Afanas Aliona, la data de 20.03.2017, pe timp de zi, aflându-se în casa de locuit din gospodăria ce-i aparține amplasată în satul XXXXX, com. XXXXX, raionul XXXXX, având scopul cauzării vătămarilor corporale minorei XXXXX, a.n. XXXXX, deoarece ultima plângea fapt ce o deranja, intenționat a apucat victima cu palma de față și a împins-o cu violență, ca rezultat minora lovindu-se cu ceafa de marginea patului ce se afla în apropiere. Ulterior fiind internată în IMSP Institutul Mamei și Copilului din mun. Chișinău la data de 30.03.2017 în jurul orei 04.10, victima minoră a decedat. Potrivit raportului de expertiză judiciară nr.646 din 05.06.2017, minorei XXXXX, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de:

traumă cranio-cerebrală deschisă cu hemoragii în țesuturile moi pericraniene, mușchiului temporal stâng, fractura bolții și bazei craniului, hemoragii subarahnoidiene și intracerebrale bilateral, hemoragii secundare în trunchi cerebral, care în comun se califică ca vătămare corporală gravă, după criteriul pericolului pentru viață și sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie dispusă încasarea cheltuielilor de judecată de la inculpată, invocând următoarele argumente:

- instanța de judecată a dat o apreciere justă circumstanțelor cauzei și a calificat corect acțiunile inculpatei Afanas Aliona în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, însă din motive neîntemeiate nu a încasat cheltuielile judiciare suportate în legătură cu instrumentarea cauzei penale;

- la adoptarea sentinței de condamnare instanța de judecată a respins solicitarea acuzatorului de stat de încasare de la inculpata Afanas Aliona a cheltuielilor judiciare în mărime de 2060 lei suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale;

- potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, rezultă - „La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 14) cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare”;

- conform art. 227 alin. (1), alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, reiese - „Cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal”;

- cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală”, art. 229 alin. (1), alin. (2) Cod de procedură penală, prevede - „Cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului”;

- instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare”;

- în aceste condiții acuzarea consideră că instanța de judecată urma să încaseze de la inculpata Afanas Aliona, în contul statului, cheltuielile judiciare suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și anume suma de 2060 lei, suportate în legătură cu efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică asupra corpurilor delictive;

- solicitând admiterea apelului, casarea parțială a sentinței instanței de fond privind condamnarea inculpatei Aliona Afanas în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal la 8 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță,

prin care a încasa de la Afanas Aliona cheltuielile judiciare suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală în sumă de 2060 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 ianuarie 2018, a fost respins apelul procurorului ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că judecând cauza penală în privința lui Afanas Aliona, în latura încasării cheltuielilor judiciare, referitor la care se atacă sentința, instanța de fond nu a admis derogări de la procedura penală, soluția instanței de fond de respingere a cererii procurorului în latura dată fiind una întemeiată și corectă, în legătură cu ce apelul declarat a fost respins ca nefondat, temei de casare a sentinței instanței de fond din motivele invocate de procuror nefiind stabilite.

A reținut instanța de apel că, potrivit prevederilor art. 143 alin. (1) p. 1, 2 Cod de procedură penală se indică, că, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, printre care: 1) cauzei morții; 2) gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale.

Instanța de apel a făcut trimitere la prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Drept urmare celor invocate, se indică că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

A mai specificat instanța de apel că, din materialele cauzei penale, că în cauza penală dată la etapa urmăririi penale a fost dispusă și efectuată expertiza judiciară, fiind soldată raport de expertiză judiciară nr.646 din 05.06.2017, cu suportarea cheltuielilor în sumă de 2060 lei (f. d. 49 – 53).

Totodată dispunerea expertizei de către organul de urmărire penală pentru efectuarea examinării medico-legale a cadavrului victimei, în urma pornirii urmăririi penale pe cauza penală dată, constituie acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

În sensul dat, instanța de apel a statuat, că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizei judiciare, precum și alte acțiuni procesuale, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului.

În atare situație, instanța de apel a constatat că instanța de fond corect și motivat a decis respingerea solicitării procurorului în latura încasării cheltuielilor judiciare de la inculpată, totodată acuzarea fără careva temei legal în dovedirea circumstanțelor pe care le invocă drept temei al solicitării a depus apelul, motiv pentru care apelul declarat de procuror a fost respins ca nefondat, iar sentința instanței de fond ca legală și întemeiată se menține fără modificări.

Argumentele enunțate de procuror în apelul declarat au fost considerate nefondate și respinse, nefiind constatat temei de casare a sentinței din motivul

invocat de procuror, totodată instanța de apel a considera că nu este necesară motivarea suplimentară a soluției sale cu referire la argumentele aduse de procuror în apel, deoarece s-a motivat soluția adoptată anume în susținerea concluziei instanței de fond, totodată fiind inutil suplimentar respingerea separată a afirmațiilor procurorului, care se consideră netemeinice.

Instanța de apel în sensul invocat a considerat nefondate argumentele aduse de procuror că legea permite ca cheltuielile judiciare să fie suportate de condamnați, însă instanța de judecată neîntemeiat a respins încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpata Afanas Aliona în sumă de 2060 lei - costul expertizei judiciare, deoarece sunt declarative și expuse în viziunea autorului apelului, în sensul invocat hotărârea instanței de fond fiind una legală și întemeiată.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 28 februarie 2018, declară recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- în temeiul Legii nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018, au fost abrogate prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) (adică în cazurile pentru constatarea morții) se face din contul mijloacelor de stat;

- instanțele de judecată au interpretat eronat prevederile art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, conform căruia cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanțele de judecată nu au calificat obiectiv, necesitatea încasării cheltuielilor de judecată, adoptând o decizie neargumentată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge apelul procurorului, cu menținerea sentinței fără modificări, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpată a sumei de 2060 lei, ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei medico-legale, or, cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în speță nu sunt unele de natura de a impune cheltuieli neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente suportate anume de către stat.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod penal stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, *experți*, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;
- 3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;
- 4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Prin urmare, suma de 2060 lei este compusă din efectuarea expertizei medico-legale nr. 646 din 05 iunie 2017 (f. d. 49 - 53), care a fost dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală (f. d. 46), pentru determinarea modului de apariție a mecanismului formării și gradul vătămarilor corporale ale victimei și cauzei decesului victimei minore Mădălina Tcaci, or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așa dar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea cauzei decesului victimei, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurentă prescrisă la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 ianuarie 2018, în cauza penală privind-o pe **Afanas Aliona XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **02 mai 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena